

EURÓPAI FÜZETEK 31.

SZAKMAI ÖSSZEFOGLALÓ A MAGYAR CSATLAKOZÁSI

TÁRGYALÁSOK LEZÁRT FEJEZETEIBŐL

Lajtai György

Az uniós csatlakozás és a magyarországi kisvállalkozások

Kis- és középvállalkozások

A Miniszterelnöki Hivatal Kormányzati
Stratégiai Elemző Központ és a
Külgyminisztérium közös kiadványa

Európai Füzetek

A Miniszterelnöki Hivatal Kormányzati Stratégiai Elemző Központ
és a Külügyminisztérium közös kiadványa.

Felelős kiadó: Szeredi Péter

A szerkesztőbizottság elnöke: Palánkai Tibor

A szerkesztőbizottság tagjai: Bagó Eszter, Balázs Péter, Balogh András, Barabás Miklós,
Bod Péter Ákos, Erdei Tamás, Hefter József, Horváth Gyula, Hörcsik Richárd, Inotai András,
Kádár Béla, Kassai Róbert, Kazatsay Zoltán, Levendel Ádám, Lőrincz Lajos, Nyers Rezső,
Orbán István, Somogyvári István, Szekeres Imre, Szent-Iványi István, Török Ádám,
Vajda László, Vargha Ágnes

Főszerkesztő: Forgács Imre

Szerkesztő: Bulyovszky Csilla

Szerkesztőségi titkár: Horváthné Stramszky Márta

A szerkesztőség címe: MEH Európai Integrációs Iroda, 1055 Budapest, Kossuth tér 4.

Telefon: 441-3380

Fax: 441-3394

Lektor: Bakay Zsolt

Kézirat lezárva: 2003. április 24.

Grafikai terv: Szutor Zsolt

Fényképek: Audiovisual Library European Commission; Csorba Gábor

Portréfotó: Csorba Gábor

Nyomás és előkészítés: Visit Nyomda & Stúdió

ISSN: 1589-4509

Budapest, 2003.

Kedves Olvasó!

A magyarországi kisvállalkozók közül sokan meglehetősen bizonytalansággal tekintenek az Európai Unióba való belépésünk elé. Úgy gondolják, nem eléggé tájékozottak, nem fogják majd bírni az iramot a Közösségen belüli vetélytársaikkal. Felelősséggel senki sem állíthatja, hogy a magyar kisvállalkozókra csupa jó vár az unióban. Kétségtelenül lesznek majd nehézségek, ám a rendszerváltás óta eltelt idő azt mutatja, hogy a magyar kisvállalkozások leleményességükkel, innovációs képességükkel igenis méltó versenytársai lesznek uniós partnereiknek.

A kisvállalkozások súlyát az Európai Unióban jól mutatja, hogy a 2000-es adatok szerint több mint 20 millióra rúgott a nem mezőgazdasági vállalkozások száma. E cégek 93 százaléka 10 alkalmazottnál kevesebbet foglalkoztatott, több mint fele pedig egyéni vállalkozásként működött. A 250 főnél kevesebbet alkalmazó társaságoknál dolgozott a vállalati szektorban tevékenykedő 120 millió ember kétharmada.

Lássuk, milyen területeken működnek elsősorban a kisvállalatok: az építőiparban,

a szállodaiparban és a vendéglátásban, a kiskereskedelemben, a gépjármű-kereskedelemben és -javításban, a közúti szállításban, a könyvelői szolgáltatásokban, a számítógép-javításban és -karbantartásban, az egészségügyi és ápolási szolgáltatásban, a környezetvédelmi és az újrahasznosítási tevékenységekben, az ingatlanforgalmazásban, valamint a közösségi és szociális jellegű szolgáltatásokban.

Kitűnik, hogy az unió kisvállalkozási struktúrája hasonlít a magyarhoz: a kis- és közepes vállalkozások lényegében egyező számaránya mellett azonban hazánkban e vállalati kör nagyobb foglalkoztatási súllyal rendelkezik, és az egészen kis méretű cégek (mikrovállalkozások) jelentősége is nagyobb, mint a Közösségben. Jó, ha tudjuk, hogy a hatalmas multinacionális társaságairól ismert Németországban az export 30 százalékát 100–200 főt foglalkoztató, 15 százalékát pedig 50 főnél kevesebbet alkalmazó cégek produkálják. Ez meglehetősen jól mutatja, hogy a kisvállalkozásokra nem akármilyen jövő vár az Európai Unióban.

I. Bevezető

Évekig tartó előkészületi munka után elérhető közelségbe került Magyarország uniós csatlakozása. A csatlakozási tárgyalások hosszu ideje alatt meglehetősen kevés szó esett azokról a feltételekről, amelyek a hazai vállalkozások mindennapos tevékeny-

Most, a csatlakozásig hátralévő időben sok mindent kell tehát bepótolni. E füzetben áttekintjük a kisvállalkozói szektor szempontjából legfontosabb témaköröket. Hangsúlyozzuk, hogy elsősorban a figyelemfelkeltés a cél: a gyakorló kisvállalkozóknak maguknak is igyekezniük kell összegyűjteni további (mélyebb, részletesebb) ismereteket saját szakmájukra vonatkozóan. Ennek hiányában ugyanis a csatlakozást követően versenyhátrányba kerülhetnek a tájékozottabb, felkészültebb hazai és külföldi piaci szereplőkkel szemben.

Kiadványunk a kisvállalatok szempontjából legérzékenyebb témákat emeli ki. Vázolja mind a csatlakozás után keletkező kockázatokat, potenciális veszélyeket, mind a megnyíló új lehetőségeket, továbbá *ismerteti azokat az információs forrásokat*, ahol a részletesebb és gyakorlatias információk közvetlenül elérhetők.

Külön is felhívjuk a figyelmet arra, hogy – ugyancsak az Európai Füzetek sorozat keretében – egy másik kiadvány is megjelent, *Vállalkozásfejlesztés az Európai Unióban* címmel, amelyik a kisvállalatok csatlakozási felkészülését és piaci versenyképességének erősítését támogató szakmai és pénzügyi programokat teszi közzé.

ségét meghatározzák majd, és amelyek jelentős része nem lehetett alku tárgya. Különösen kevés információ jutott el az uniós tagság várható következményeiről a kis- és középvállalatokhoz, amelyek pedig – specializált szakapparátus hiányában, a külpiaei megjelenést nélkülözve – leginkább rászorultak az információkat közvetítő intézmények segítségére.

II. Az uniós csatlakozás jelentősége kisvállalkozói szemmel

Mi is az Európai Unió intézményrendszerének lényege? Az EU olyan *szabályozott piacgazdaság*, ahol a közös szabályok a tagállamok korábban elkülönült piacainak egységesítését szolgálják.

Ennek érdekében az unióban lebontják azokat az adminisztratív akadályokat, amelyek a piacok átláthatóságát és átjárhatóságát hátráltatják. Ilyen lépés például a tagországok közötti *vámok* leépítése, vagy a termékek forgalomba hozatalánál megkövetelt *nemzeti szabványok* kiiktatása. Másfelől azonban az EU nem pusztán egységesített piacgazdaság, hanem *szociális piacgazdaság*, amely a gazdaság szereplőinek szociális elkötelezettségét hangsúlyozza. Szociális elkötelezettséget a termékek és a szolgáltatások fogyasztói, a vállalkozások által foglalkoztatott alkalmazottak és a valamennyiünk életét képező természeti környezet iránt. Ez az elkötelezettség olyan adminisztratív szabályok megalkotását igényli, amelyek korlátozzák a szabadpiaci erők érvényesülését. A korlátozások azonban ugyancsak egységesen, egyformán érvényesülnek a tagállamokban, hiszen így biztosíthatják csak az azonos versenyfeltételeket az unió határai között.

Az ellentétes irányú szabályozási lépések ellentmondásosan érintik a vállalkozások

gazdálkodási hátterét. A nemzetgazdasági elkülönültségből adódó adminisztratív gátak megszüntetése *olcsóbbá, egyszerűbbé teszi* a gyártás és a forgalmazás feltételeit. Magától értetődő ez a vámeljáráások kiiktatásakor, vagy a sokféle, eltérő műszaki szabvány, engedélyezési eljárás egységesítésekor.

A fogyasztók biztonságának fokozása, tájékoztatásuk elmélyítése, a foglalkoztatottak egészségének, biztonságának erőteljesebb védelme, a természeti környezet szigorúbb védelme azonban a vállalkozók szempontjából nézve már anyagi és szellemi többletráfordításokat, és így *többletköltséget* eredményez. Ezek a többletköltségek ugyanabban a szakmában, ugyanabban az ágazatban egyformán jelennek meg az unió valamennyi tagállamában és valamennyi vállalkozásában, függetlenül a tagállam gazdasági fejlettségétől, méretétől, vagy a konkrét vállalkozás gazdasági erejétől, méretétől. Ez a körülmény is hozzátartozik ugyanis a piac egységességének elvéhez.

A piacgazdaság szociális jelzője azonban témánk szempontjából még egy fontos vonatkozást hordoz. A szociális jelleg ugyanis magában foglalja a hátrányos helyzetű, induláskor gyengébb adottságokkal bíró gazdasági szervezetek átmeneti, vagy

tartós támogatása iránti elkötelezettségét. Ilyen támogatásra számíthatnak az új tagállamok különböző régiói, de a kisvállalkozásai is. Az unió erőteljes *szakmai és pénzügyi támogatási programokat* dolgozott ki és alkalmaz a fejlett régiók kisvállalkozásai esetében is, hiszen kezdettől tisztában volt egy-

felől a kisvállalkozások foglalkoztatásban betöltött kiemelkedő szerepével, másfelől gazdasági pozíciójuk sebezhetőségével. Nyilvánvaló például, hogy a gazdálkodás társadalmi költségei (munkavédelem, környezetvédelem) fajlagosan jóval nagyobb terhet rónak a kisvállalatokra, mint az óriáscégekre. Éppen ezért már hosszú hagyománya van a kisvállalatok gazdasági versenyképességét, stabilitását szolgáló közösségi programoknak, amelyek egy része már a belépés előtt is elérhető volt Magyarországon. Most e programok *teljes köre megnyílik* a hazai kisvállalatok előtt, kiegészülve az elmaradott térségek felzárkóztatására biztosított további anyagi erőforrásokkal.

Ahhoz azonban, hogy az érintett kisvállalatok a leghatékonyabban tudják lehívni a támogatási erőforrásokat, legelőször is azzal kell tisztában lenniük, hogy a csatlakozással életbe lépő adminisztratív előírások mennyiben fogják erősíteni, illetve gyengíteni versenyképességüket.

III. A kisvállalatokat közvetlenül érintő piacsabályozási eszközök az unióban

1. Vámok, vámeljárás

Az EU egyik alapvető intézménye a vámunió, amely a teljes áruforgalomra kiterjed. Ez magával hozza a tagállamok közötti *import- és exportvámok megszüntetését*. Ugyanakkor a Közösségen kívüli országokkal szemben *egységes vámtarifarendszer* lép életbe. E vámtételek a csatlakozást követően módosulnak: Magyarországon – a meglevő vámtételekkel összevetve – *átlagosan csökkennek* majd a vámok (mintegy 5000 termék esetében mérséklődik, míg hozzávetőleg 2000 terméknel emelkedik a vámtarifa). A belépés után így nemcsak számos fogyasztási cikk, hanem az ipari alapanyagok és a félkész termékek döntő hányada is olcsóbban kerülhet a magyar piacra.

Az unió *vámkedvezményeket* nyújt a tagállamokon kívülről, de az európai régióból importált termékekre. A vámkedvezmény igénybevételének feltétele az, hogy igazolják a termék európai eredetét. A gyártó, illetve az importáló felelőssége annak eldöntése, hogy áruja páneurópai származású-e, és így jogosult-e az uniós vámkedvezményre. A kérdés eldöntését megkönnyíti, ha az érintett *származási állásfoglalást* kér az illeté-

kes vámhatóságtól. Az állásfoglalás ingyenes, a kiadott vámhatósági állásfoglalás pedig 6 éven át érvényes, ha a termék összetétele időközben nem változik.

A vállalkozások szempontjából a legtöbb előnnyel az uniós tagországok közötti *vámeljárás kiiktatásajár* majd. A korszerű informatikai háttérű közösségi vámrendszerhez való csatlakozás ugyanakkor egyszerűsíti, rövidíti a harmadik országokkal szemben fennmaradó vámügyintézkést is. Az átjutást a külső határokon például egyszerűbbé teheti az az unióban alkalmazott módszer, amely szerint az árut elegendő a *kereskedő telephelyén* vámkezelni.

2. Közlekedés, szállítmányozás

Ismeretes, hogy Magyarországon a közúti áruszállításban és a szállítmányozásban igen magas a kisvállalkozások aránya. Hazánkban az áruszállítás már ma is liberalizált tevékenység. A *nemzetközi fuvarozás* eddig nem volt az, a csatlakozással azonban e tevékenység végzése is *szabaddá válik*. A csatlakozási tárgyalásokon sikerült elérni, hogy ha egy magyar fuvarozó valamelyik EU-tag-

államban kíván letelepedni, akkor nem kell újra levizsgáznia, sem a gépjárművét levizsgáztatnia, mert a tagországok hatóságai kölcsönösen elismerik a korábban megszerzett engedélyeket.

Korlátozást jelent ugyanakkor, hogy a csatlakozást követő három évben a magyar

mind Magyarország, mind néhány közeli uniós tagállam (Ausztria, Németország) kérte. Utóbbiak arra hivatkoztak, hogy a tagjelölt országok szállítói jóval alacsonyabb költség szinten működnek.

3. Nemzetközi pénzmozgások

Az Európai Unióban 2002. február 28. óta az euró az egységes fizetőeszköz. Ez alól csak három tagállam kivétel: Svédország, Nagy-Britannia és Dánia. A magyarországi vállalkozásoknak ezért a jövőben euróban is célszerű elkészíteniük pénzügyi kalkulációikat.

Magyarországnak legalább két évet kell eltöltenie az euróövezetbe nem tartozó tagállamok közösségi árfolyamrendszerében (EMR II) az euró bevezetése előtt. Elsősorban a forint árfolyamát kell az euróhoz rögzíteni. Emellett ez alatt az idő alatt elvárás a forinttal szemben az árfolyam stabilitása, azaz hogy ne veszítsen számottevően az értékéből az euróval szemben. Az árfolyam ugyanakkor viszonylag széles sávban mozoghat a központi árfolyamhoz viszonyítva (plusz/mínusz 15 százalék). A központi költségvetést is egyensúlyhoz közeli állapotban kell tartani, valamint az adósságnak tartósan alacsonynak kell lennie. Ugyancsak fontos feltétel az árstabilitás, az infláció leszorítása és a kamatlábak csökkentése. Amennyiben sikerül e követelményeknek

közúti szállítók nem végezhetnek belföldi áruszállítást (úgynevezett áru fuvarozási kabotázst) a jelenlegi és a majdani tagállamokban. Ez azonban fordítva is igaz: a többi tagállam áru fuvarozói sem folytathatnak ilyen tevékenységet Magyarországon. A harmadik év lejártá előtt bármelyik tagállam, egyoldalú értesítéssel, további két évre meghosszabbíthatja a tilalmat. Az átmeneti korlátozást

eleget tenni, Magyarországon *leghamarabb 2007-ben* vezethető be fizetőeszközként az euró. Ennek számos előnye lenne, éppen a kisvállalkozások szempontjából: megszűnne a pénzváltás költsége, az árfolyam ingadozásából adódó kockázat, csökkennének a kamatok, bővülne és egyszerűsödne a külkereskedelem, kényelmesebbé válna az idegengazdaság. Ma azonban még előfordulhat – amint azt a közelmúlt eseményei is mutatták –, hogy a forint árfolyama nehezen kiszámítható mozgásokba kezd. Az ebből fakadó kockázatok kivédését segíti, ha a külkereskedelemmel foglalkozó vállalkozások biztosítási szerződést kötnek.

4. Terméktanúsítás és termékfelelősség

Az unió belső piacán csak azok a termékek hozhatók forgalomba, és csak olyan szolgáltatások nyújthatók, amelyek teljes mértékben megfelelnek a *termékbiztonsági és fogyasztóvédelmi követelményeknek*. A termékek megfelelését a CE (Conformité Européenne) jelölés tanúsítja. Elhelyezésének joga – a terméktől függően – többféle módon is megszerezhető, a gyártó nyilatkozattal kezdve a harmadik fél által kiadott tanúsítványig.

Az újonnan bevezetendő szabályozás nagymértékben eltér az eddigi magyar gya-

korlattól. Korábban ugyanis a magyar szabályozás az új, vagy újonnan importált termékek forgalomba hozatala előtt kötelezővé tette a harmadik fél általi tanúsítást, engedélyezést. Egyes termékek forgalomba hozatalát, illetve az üzembe helyezését pedig kifejezetten állami, hatósági engedélyhez kötötte. Az uniós szabályozás ezzel szemben többnyire megelégszik a *gyártó megfelelőségi nyilatkozatával*, azaz a forgalomba hozatalhoz nem szükséges igénybe venni független vizsgáló-tanúsító szervezetet.

Ez egyrészt megkönnyíti a megfelelőség-tanúsítási eljárást a gyártók, az importőrök számára, másrészt viszont *teljes felelősséget* kell vállalniuk azért, hogy termékeik kielégítik a biztonságos használat követelményeit. E követelményeket a Közösség *ágazatspecifikus irányelvekben* rögzíti, amelyek mára több ágazatban – például az építőipari termékek, a játékok, a kifestőszerszámok berendezések, a gázkészülékek, a melegvíz kazánok, a felvonók, az orvostechnikai eszközök vonatkozásában –, miniszteri rendelet formájában a hazai jogszabályokba is beépültek. A forgalomba hozatalt az unió teljes piacán megengedő CE jelölés elhelyezéséhez tehát az is elegendő, ha a gyártó először *megfelelőségi nyilatkozat* aláírásával igazolja, hogy a termék kielégíti a biztonságos használat – irányelvekben vagy a fogyasztói használati utasításban rögzített – köve-

telményeit. Másrészt el kell készítenie és meg kell őriznie a termék, valamint a gyártás *műszaki dokumentációját*, amely bármilyen ellenőrzés során bizonyítja a deklaráció igazságtartalmát, és amelyet igény esetén be kell mutatni a piacfelügyeleti hatóságoknak. A megfelelőségi nyilatkozatot és a műszaki dokumentációt a közösségi szabályozás szerint általában angol nyelven is el kell készíteni akkor, ha a termék a gyártás helyétől eltérő országban is forgalomba kerül. A nyilatkozatot és a műszaki dokumentációt az utolsó termék gyártását követő 10 éven át meg kell őrizni.

Amennyiben jogszabály továbbra is *harmonizált szervezet tanúsítását* írja elő (például fokozottan veszélyes termék esetében), akkor a CE jelölés mellett a tanúsító szervezet *négyjegyű azonosító számát* is fel kell tüntetni. Ma már érvényben van az az unió és hazánk közötti megállapodás, amely lehetővé tette a magyarországi minőségtanúsító szervek unióbeli bejegyzését, valamint a tanúsítványaikkal ellátott ipari termékek szabad forgalomba hozatalát a Közösség területén.

Bár a szabályozás a termékbiztonság szempontjából kevésbé kockázatos termékeket illetően a gyártó illetékességében hagyja a termék tanúsítás (a megfelelőség) igazolását, a *kereskedelmi felügyelet* a jelenlegihez képest jóval nagyobb apparátus-

sal, gyakrabban és szigorúbban fogják ellenőrizni a tanúsítványok meglétét, és főként azok hitelességét. A termékbiztonsági követelményeket ki kell elégíteniük a beszállítóknak és a kooperációs partnereknek is. Ugyanezek az előírások vonatkoznak a pótalkatrészgyártásra, a garanciális javításokra és cserékre, valamint a termékkel kapcsolatos szolgáltatásokra. Így a gyártó számára a *minőségirányítási rendszer* bevezetése és fenntartása a leghatékonyabb eszköz a kockázatok és a veszélyhelyzetek kezelésére.

Ha ugyanis az ellenőrzés arra derít fényt, hogy az irányelvek hatálya alá tartozó termékeknek nem tartják be a megfelelőségi nyilatkozatban vagy a tanúsításban szereplő paramétereket, akkor akár azonnal *betilt-hatják* forgalmazását, *visszavonhatják* a terméket, egyidejűleg nagy összegű *bírságot* szabhatnak ki. Amennyiben pedig a rendeltetésszerű használat ellenére, a gyártó hibájából bármilyen anyagi, vagy nem anyagi természetű kár keletkezik a fogyasztónál, a gyártó *teljes körű anyagi felelősséggel* tartozik a felhasználó kárának ellensúlyozásáért.

A fogyasztási cikkek ellenőrzését a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség, az ipari alkalmazásokét pedig a Műszaki Biztonsági Főfelügyelet, az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelet, az ÁNTSZ, az Országos Mérésügyi Hivatal, vagy a Hírközlési Főfelügyelet végezheti el.

Az uniós joggyakorlat és bírói gyakorlat a hazainál jóval szigorúbban ítéli meg az előbb említett eseteket. Nem árt hangsúlyozni: bár a termékfelelősség elsődleges címzettje a gyártó, illetve az unió piacán kívülről behozott áruk esetében az importáló, a *forgalmazó kereskedő is felel* azért, hogy az elvárható gondossággal járt-e el a termék megfelelőségének ellenőrzésekor a forgalomba hozatal előtt. A felelősség pedig szigorúbb az általános polgári jogi felelősségnél, ugyanis a gyártó csak nagyon szűk körben mentheti ki magát alóla (például, ha bizonyítani tudja, hogy nem hozta forgalomba a terméket, vagy azt, hogy a hiba a forgalomba hozatal előtt nem volt felismerhető). Ebben a tekintetben a joggyakorlat nem tesz majd különbséget a vállalkozások mérete alapján.

5. Védjegyvoltalom

Csatlakozásunk után a közösségi védjegyek (szabadalmak) jogosultjai Magyarország területén is oltalmat élveznek. Előfordulhat, hogy a közösségi védjegyek ütköznek majd a korábban itthon bejegyzettekkel. A Csatlakozási Szerződés egyik kitétele szerint amennyiben a közösségi védjegyről a bejelentést a csatlakozást megelőző hat hónapon belül nyújtották be, a magyar vállalkozások *felhasználási joggal* élhetnek a közösségi védjegy hazai kiterjesztésével szemben. Az ilyen eljárás

rásban érintett magyar kisvállalkozások – különösen, ha már tudomásuk van potenciális konfliktushelyzet bekövetkezéséről – jól teszik, ha tájékozódnak a hasonló területen bejegyzett védjegyek jellemzőiről, lépéseket tesznek saját védjegyük uniós érvényességének megvédésére.

6. Foglalkoztatás

Minden uniós vállalkozás szabadon alkalmazhat munkavállalókat az EU egész területén, s ehhez a munkavállalási engedélyt sem kell kiváltani. Ha azonban a munkavállalás tervezett ideje meghaladja a három hónapot, akkor szükség van *tartózkodási engedélyre*, amelynek megszerzéséhez be kell mutatni a személyi igazolványt és a munkaszerződést. A munkavállalónak be kell lépnie az adott ország *társadalombiztosítási rendszerébe*, és rendelkeznie kell megfelelő *szakképesítéssel*.

A munkaadó szabadon dönthet arról, hogy milyen szakképesítést fogad el. A befogadó állam azonban előírhatja vállalkozásai számára a *szakmai minősítés minimális szintjét*, vagy a *honosítás* elvégzését (kiegészítő vizsga letételét, képességvizsgálatot).

A munkavállalás kapcsán fontos tudni, hogy a jelenlegi EU-tagállamok egy része – elsősorban Németország és Ausztria – a magyar munkavállalók foglalkoztatása tekintetében a csatlakozásunkat követő 2 éven

át *továbbra is korlátozhatja* a szabad munkavállalást, amely egyébként közösségi alapjog. Ezt követően az addigi tapasztalatokat értékelve, komoly problémák megléte esetén *még további 3 évig* (kivételesen súlyos munkaerő-piaci helyzetben 5 évig) meghosszabbítható az átmeneti időszak. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy egyes nyugat-európai országokban a magyar állampolgároknak 2–5 évig nem lesz lehetséges a szabad munkavállalás, elsősorban az építőiparban, az ipari takarításban, a tisztításban és a szociális szolgáltatások terén.

A bérekre, a jövedelmekre és a szociális juttatásokra vonatkozóan nincs közösségi szabályozás, ezek tehát önmagában a csatlakozás miatt nem változnak.

A közösségi munkajogi előírások átvétele már az elmúlt években megkezdődött, így e téren nem várhatók érdemi változások. Módosulhat viszont a *munkaügyi ellenőrzés* gyakorisága és szigora. Különösen erőteljes fellépésre lehet számítani olyan – idehaza eddig kevésbé fontosnak tekintett – területeken, mint például a nők és a férfiak esélyegyenlősége a foglalkoztatásban (egyenlő bérezés, anyaság védelme a munkavégzés során), vagy az etnikai alapú diszkrimináció elleni küzdelem. Az erre vonatkozó közösségi irányelvek átvételét egy még kidolgozás alatt álló *anti-diszkriminációs törvény* biztosítja majd.

7. Munkahelyi biztonság és egészségvédelem

A munkahelyi egészség és biztonság védelme a közösségi szociális jogok legkidolgozottabb területe. Szabályozása az unióban szigorú előírásokat tartalmaz a munkavégzés során használt munkaeszközök biztonsági és egészségvédelmi követelményeire vonatkozóan, a kémiai, a fizikai és a biológiai tényezők figyelembevételével tekintetében (például az egészségre veszélyes határértékek meghatározása, megelőző intézkedések, a munkavállalók tájékoztatása). Az előírások alkalmazása esetenként a termelési költségek emelkedésével járhat. Elmulasztásuk ugyanakkor komoly *pénzügyi szankciókat*, bírságokat von maga után. Mindenképpen számítani kell ugyanis arra, hogy az átvett jogszabályok érdemi alkalmazását, a végrehajtást jóval következtesebben fogják ellenőrizni.

Ezért különösen fontos, hogy a munkabiztonsági, munkaegészségügyi szempontból érzékeny tevékenységet végző kisvállalkozás (amilyenek például a vegyipar, az építőipar, a közúti szállítás területén tevékenykedők, a gáz- és elektromos készülékek javítását-szerelését végző vállalkozások) konzultáljon a szakmai kamarával, az érdekképviselői szervezettel a várható szabályokról, megismerje az életbe lépő jogszabályok tartalmát és az életbe lépés időpontját.

8. Fogyasztóvédelem

A fogyasztási cikkekhez kapcsolódó szavatossági idő 2003. július 1-jétől a jelenlegi hat hónapról *két évre emelkedik*. Ez azt jelenti, hogy a termék meghibásodásával kapcsolatos vásárlói kifogást a vásárlás napjától két éven át lehet jelezni a gyártónál.

A fogyasztóvédelmi törvény átültette a hazai környezetbe a fogyasztó védelmét garantáló legfontosabb közösségi alapjogokat, közöttük a *megbízható és valósághű tájékoztatáshoz* fűződő jogot. A törvény

tiltja és súlyos anyagi szankciókkal sújtja a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását: így azt, ha az áru ára, vagy valamely lényeges tulajdonsága tekintetében valótlan ténnyt állítanak; ha az áru nem felel meg a jogszabályi előírásoknak; vagy ha az eladó a különösen előnyös vásárlás hamis látszatát kelti.

A fogyasztóvédelmi szabályok szerint Magyarországon *nem árusítható termék magyar nyelvű tájékoztató nélkül*. Minden terméken fel kell tüntetni az áru pontos megnevezését, származási helyét, a gyártó vagy a forgalmazó nevét és címét.

9. Környezetvédelem

Az unió szigorú környezetvédelmi engedélyezési eljárást alkalmaz a *telephely-létesítések* és a *telephely-megőrzés* tekintetében. A magyar jogszabályokban rögzített környezetvédelmi követelményrendszer nagyrészt

megegyezik az EU-tagállamokéval. Elmaradás mutatkozik azonban az a jogszabályok betartatását illetően.

A legkritikusabb terület ma a *hulladékgazdálkodás* és a *veszélyesanyag-kibocsátás* a felszíni vizekbe. Mivel a jogszabályoknak való megfelelés tetemes anyagi ráfordítást igényelne, és a vállalkozások költségeit is számottevően megemelné, Magyarország néhány kiemelt követelmény teljesítése alól *átmeneti mentességet* kapott 2005. decem-

ber 31-ig. Ezek közül talán a csomagolási hulladék legalább 50 százalékos újrahasznosításának követelménye alóli mentesség, illetve az üveg és műanyag csomagolóanyagok hulladékai legalább 15 százalékos újrafeldolgozásának követelménye alóli érinti legközvetlebbről a vállalkozásokat.

A környezetre veszélyes anyagokat kibocsátó kisvállalkozások mielőbb konzultálnak az illetékes szakmai kamarákkal, a vállalkozói szövetségekkel, vagy az érdekképviseleti szervezetekkel a már életbe lépett és a várható szabályokról, ismerjék meg a jogszabályok tartalmát, valamint az életbe lépés időpontját.

10. Adózás

Az adózási kérdésekről az uniós tagállamok csak *egyhangú döntéseket* hozhatnak. Igaz ez mind a közvetlen adók (jövedelemadók, társasági adók), mind a közvetett adók (áfa, fogyasztási, jövedéki adók) körére.

A *közvetlen adókat* illetően nem várhatók érdemi változások, mivel ezek szabályozása továbbra is *nemzeti hatáskörben* marad.

A *közvetett adók* – így az áfa-kulcsok és a fogyasztási adók – *módosulni fognak*, igazodva a közösségi szinten szabályozott adómértékekhez. A forgalmi adókra vonatkozó közösségi szabályozás egyrészt megszabja a kedvezményes és a normál kulcsok minimá-

lis mértékét (5, illetve 15 százalék), másrészt azt, hogy mely termékek, szolgáltatások sorolhatók be a kedvezményes (5–15 százalék közötti) körbe.

A jelenlegi áfa-kulcsok ennek az elvnek csak a *0 százalékos kulcs* esetében mondanak ellent, ezért ennek *helyébe* a legalább *5 százalékos kulcs lép* (gyógyszerek, tankönyvek). Tevékenységi szempontból az EU nem sorolja a kedvezményes kulcs alá az éttermi szolgáltatásokat. A csatlakozási tárgyalásokon sikerült elérni, hogy Magyarországon *2007. december 31-ig megmaradjon* a kedvezményes, *12 százalékos áfa-kulcs*. A vendéglátásban igen nagy a kisméretű vállalkozások aránya, e mentesség segít megőrizni versenyképességüket. Ugyancsak kedvező eredmény a kisvállalkozások szempontjából az, hogy az *alanyi áfa-mentesség* határát magasabban sikerült meghúzni a hatályos uniós szabályozás szerintinél. A magasabb küszöbérték ráadásul időkorlátozás nélkül fenntartható.

A *jövedéki adók* (alkohol, dohány, kőolaj-származékok) tekintetében nem kell számítani lényeges változásra, ugyanakkor a csatlakozás idejére várható a *fogyasztási adók megszüntetése*. Ez az áruk jelentős körében – például személygépkocsik, kávé – árcsökkenést eredményezhet.

Az adóügyek intézése sem módosul a gazdálkodókat kedvezőtlenül érintő módon.

2003 augusztusától mód nyílik arra, hogy a hazai vállalkozások beszerezzék uniós *áfa-azonosító számukat*, és erről tájékoztassák üzleti partnereiket. Az unión belüli kereskedelembe az áru rendeltetési helyének országában vetik ki a hozzáadottérték-adót, azaz az általános forgalmi adót. Ha a hazai áfa-alany körbe tartozó vállalkozás rendelkezik közösségi áfa-azonosítóval, akkor a külföldi eladó a számlát áfa-mentesen állíthatja ki, és az áfa megfizetését csak a hazai bevételekben kell rendezni. Amennyiben a külföldi vevő rendelkezik uniós áfa-azonosítóval, a hazai eladónak nem kell a számlán feltüntetnie az áfát, ami egyszerűsíti az ügyintézését. A közösségi áfa-számokat 2003. augusztus 1–15. között az APEH automatikusan kiosztja, de az azonosítókat csak az EU-csatlakozás után kötelező használni. Ha valaki korábban szeretne áfa-számot igényelni, erről a 2003. első negyedévi adóbevallásban kell nyilatkoznia, ennek elmulasztása esetén később is kérhető az azonosító.

11. Vállalat- és telephely-alapítás

A tőke szabad áramlásának elve az Európai Unió fontos piacsabályozási sarokköve. Ennek megfelelően azok a vállalkozások, amelyeket az egyik tagállam rendelkezései szerint alapítottak, és az alapszabály szerin-

ti székhelyük az unión belül van, szabadon végezhetnek gazdasági tevékenységet bármely tagállamban, és szabadon létesíthetnek fióktelepeket, leányvállalatokat, ügynökségeket, vagy akár csak egyszerű irodát a tagállamok bármelyikében.

Vállalatalapítás esetén természetesen be kell tartani az adott tagállam vállalatalapítási eljárásra vonatkozó rendelkezéseit, ebben az esetben a vállalatalapítás nem tagadható meg. A *nyilvános részvénytársasági* formában működő vállalkozások alaptőkéjének el kell érnie a 25 000 eurót. A közösségi jog egy új, uniós szintű vállalati formát is megalkotott, amelyet kifejezetten a kisvállalati szektor számára ajánl. Ez a társasági forma az *Európai Gazdasági Egyesülés*, amely a gazdasági társaságok és a természetes személyek egyesülésére is alkalmas, továbbá keretet biztosít a kis-középvállalatok közösségi szintű érdekeinek megjelenítésére, illetve e társaságok határokon túlnyúló kooperációjára.

A várakozások szerint a csatlakozás után a *képviselési irodák, fióktelepek* alapítása fut fel a leglátványosabban. Ha ugyanis az adott vállalat akár csak az unió egyetlen tagállamában rendelkezik bejegyzett céggel, akkor a többi tagállamban jogosult fióktelepet alapítani. Ez az eljárás adminisztratív szempontból meglehetősen egyszerű. Ez a körülmény elsősorban a kereskedelem

idézheti elő a telepek, a lerakatok, a raktárak számának növekedését, s ehhez kapcsolódva a választék bővülését és a versenyző termékek számának megsokszorozódását. Azok a világcégek – vagy éppen közepes méretű társaságok –, amelyek eddig nem kívántak a cégalapítással járó adminisztratív teendőkkel bajlódni, most valamennyi új tagállamban rövidebb idő alatt és alacsonyabb költségráfordítással hozhatják létre új telephelyeiket.

Az elmondottak természetesen a hazai vállalkozásokra is érvényesek. Az uniós tagállamokban kereskedni kívánó magyar cégek is tetszőleges számban és egyszerű eljárás keretében létesíthetnek fióktelepeket a tagországokban.

Ha valaki *egyéni vállalkozóként* kíván letelepedni valamelyik tagországban, akkor öt évre szóló letelepedési engedélyt kell kiváltania, amely automatikusan meghosszabbítható. A letelepedési engedély kiadása azonban nem jár automatikusan a vállalkozói engedély elismerésével. Az adott tagország belső szabályai előírhatják a vállalkozói engedély újbóli kiváltásának kötelezettségét.

12. Versenyszabályozás

A versenyszabályozás a közösségi szabályozás kiemelt területe. Nemcsak annak érdekében, hogy biztosítsák az áruk és a tőke

szabad áramlását, hanem abból a célból is, hogy megakadályozzák a nagyvállalatok erőfölénnyel való visszaélését. A versenyszabályozás tiltja a vállalatok közötti megállapodásokat a *piac felosztására*, vagy az *árak megállapítására*. Tiltja azt is, hogy azonos kereskedelmi ügyletek esetében egyazon cég *eltérő kereskedelmi feltételeket* fogadtasson el különböző partnereivel.

Visszaélésnek számít, ha egy vállalat a szerződéskötés megtagadásával, az árpolitika tisztességtelen alakításával, vagy a megrendelők lekötésével akadályozza a versenytársakat piaci lehetőségeik kihasználásában. Abban az esetben, ha a versenykorlátozó

magatartás a tagállamok közötti kereskedelmet is érinti, a közösségi intézmények közvetlenül is *elrendelhetnek vizsgálatot*, és a vizsgálat elvégzését is saját hatáskörbe vonhatják.

A versenyszabályozás körébe tartozik az állami (önkormányzati) támogatások szabályozása és elosztása is. Az unió az *ágazatközi támogatásokat* preferálja (környezetvédelem, foglalkoztatás-képzés, kisvállalkozásfejlesztési-támogatások). A közösségi versenyszabályok tehát kifejezetten ellene hatnak a korábban erősen nagyvállalat-centrikus állami támogatási gyakorlat folytatásának, és kimondottan preferálni fogják a kisvállalkozások fejlesztését célzó támogatásokat.

13. Közbeszerzés

A szabályozás fontosságát jelzi, hogy 2002-ben az összes hazai közbeszerzés 65,4 százalékát kis- és középvállalatok nyerték el, ez 376,5 milliárd forint összegű megrendelést hozott a szektornak.

Az unió közbeszerzési eljárásain vásárolt áruk és szolgáltatások értéke a tagországok összesített nemzeti össztermékének mintegy 11 százalékát teszi ki évente. Ez az érték eléri a német nemzeti össztermék közel felét. A közbeszerzési eljárások többféle típusát különböztetik meg: a *szolgáltatásokét* (szellemi termék vagy szakértői szolgálta-

tás, műszaki tervezés, projektmenedzsment, szakmai képzés) és az *eszközbeszerzésekét* (műszaki eszköz, berendezés, gép). A *kivitelezési szerződés* tartalma valamilyen építési beruházás végrehajtása, a *közüzemi közbeszerzés* a vízgazdálkodás, az energiaszektor, a közlekedés és a távközlés területét érintheti. A közüzemi közbeszerzéseknél fontos alapelv: azok alkalmazása független attól, hogy az adott szolgáltatás állami, vagy magántulajdonban van-e.

A közbeszerzéseken induló cégeknek elég kell tenniük az úgynevezett *megfelelőségi kritériumoknak*. Ezek közé tartozik, hogy

az uniós közbeszerzési pályázatokon csak a *tagállamokban*, vagy a *tagjelölt államokban megletelepedett cégek* indulhatnak. Ugyancsak fontos kritérium az *eredetszabály*, amely kimondja, hogy a közreműködőknek, illetve a beszerzett, vagy felhasznált termékeknek, eszközöknek is az EU-tagállamokból kell származniuk. Minden résztvevő *egyenlő eséllyel* pályázik, ezt az uniós hatóságok ellenőrzik.

Bár a közösségi szabályozás már 1994 óta lehetővé teszi, hogy a magyar vállalkozások a tagállamok cégeivel megegyező feltételekkel vegyenek részt az EU közbeszerzési

tenderein, 2001-ben mindössze 6 hazai cég nyert el közbeszerzési megbízást az unióban. Ez annak ellenére van így, hogy a közösségi előírások alapján egy adott értékhatár felett az állami megrendelések (kormányzati, önkormányzati és közüzemi egyaránt) pályáztatását és tenderfelhívását kötelező közzétenni az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában (Official Journal).

A magyar cégek esélyeit mindenekelőtt az információhiány és a terméktanúsítási, minősítési kritériumok meg nem felelése rontotta. Az információhiányt hivatottak csökkenteni a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara helyi szervezeteinek irodái, az Euro Info Központ (telefon: 72-507-116) és a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány hálózata (a központi iroda telefonszáma: 342-3717).

14. Az elektronikus kereskedelem egységes szabályozása

Az elektronikus (internetalapú) piacterek létrehozásának jelentősége abban áll, hogy nagymértékben *csökkentik* a termékkereskedelem *forgalmazási költségeit* (például a reklám-, a raktározási és a levelezési költségeket). Az alacsony forgótőke-ellátottságú kisvállalkozások különösen érdekeltek az internetre épülő kereskedelmi rendszerek fejlődésében.

Az unió *eEurope akcióterve* többek között e rendszerek kialakításának elősegítését szolgálja. Az internetalapú kereskedelem alkalmazásának előfeltételeként a magyar parlament elfogadta az elektronikus úton elvégezhető aláírási és fizetési eljárást szabályozó *2001. évi XXXV. törvényt*, valamint az elektronikus kereskedelmet szabályozó *2001. évi CVIII. törvényt*. Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokról szóló törvény a korábbi társadalmi és gazdasági érintkezési formák napjainkban tapasztalható viharos gyorsaságú átalakulása előtt nyit utat: a szolgáltatások, a különféle üzleti-kereskedelmi tranzakciók elektronikus adatátvitellel történő lebonyolításának, közvetítésének elterjedését szabályozza. Az elektronikus aláírásról szóló jogszabály teremti meg a lehetőségét annak, hogy az elektronikus irat teljes mértékben alkalmassá váljon a hagyományos papíralapú okiratok helyettesítésére, ami lehetővé teszi az elektronikus ügyintézkést a közigazgatásban, valamint az üzleti életben az elektronikus úton kötött szerződések megkötését, különféle jognyilatkozatok tételét.

Ezek a jogszabályok döntően már ma is összhangban vannak a közösségi rendelkezésekkel, azonban a csatlakozás időpontjáig még néhány részletszabályozás (adatvédelem, reklámok stb.) kimunkálása hátravan.

IV. A csatlakozás várható hatásai a kisvállalkozói szektorra

A csatlakozás után életbe lépő szabályozás sokoldalúan fogja érinteni a hazai kisvállalati szektort. Lesznek – sőt többnyire már vannak – olyan előírások, amelyek a *piacon maradás* feltételét képezik (terméktanúsítás, foglalkoztatási szabályok, munkavédelem, környezetvédelem). Lesznek olyanok, amelyek alkalmazása a kisvállalatok számára is *piacbővülést* eredményezhet: részvétel az uniós közbeszerzésekben, a terméktanúsítás összeurópai jelének (CE) alkalmazása, az elektronikus piac előtérbe kerülése. Végül lesznek olyan szabályok, amelyek miatt a kis-méretű, kevésbé tőkeerős cégek *versenyhátrányba* kerülhetnek: ilyenek lehetnek különösen a foglalkoztatási-környezeti feltételeket szigorító, és ezért költségnövekedéssel járó rendelkezések.

Az utóbbi kapcsán azonban rá kell mutatni az Európai Gazdasági Közösséget 1957-ben létrehozó Római Szerződést 1986-ban módosító *Egységes Európai Okmány* azon pontjára, amely rögzíti: a foglalkoztatási, munkavédelmi minimumfeltételeket (munkavállalók egészségének védelme és biztonsága) meghatározó irányelvek nem írhatnak elő olyan adminisztratív-jogi kikötéseket vagy pénzügyi következményekkel járó köte-

lezettségeket, amelyek akadályozzák a kis-középvállalatok alapítását és fejlődését.

Az újonnan csatlakozó tagországoknak arra kell törekedniük, hogy ez az elv valamennyi régió kisvállalkozására érvényes legyen. Segíteni fogja az alkalmazkodást az *alkalmazási határidők rugalmas megszbása, a többletterhek támogatási forrásokból történő finanszírozása*. Nem kerülhető meg azonban az igazodás az egységes piaci követelményekhez. A sikeres alkalmazkodás kulcsa a piaci környezet ismerete, a techno-

lógiai fejlesztés és a minőségbiztosítás által felügyelt gyártás és forgalmazás.

A szakmai ismereteit folyamatosan fejlesztő és eszközállományát is korszerűsíteni tudó, a nemzetközi munka-, környezet- és fogyasztóvédelmi előírásoknak megfelelni képes kisvállalatok jó eséllyel őrizhetik meg megrendelőiket a nemzetközi piaci versenynek kevésbé kitett lokális piacokon, a nemzetközi piacon pedig a nagyobb, tőkeerősebb cégek alvállalkozóiként juthatnak bővülő piaci lehetőségekhez.

A hazai kisvállalkozások versenyképességét megszilárdító támogatásoknak a következőkre kell irányulniuk:

- a *vállalatalapítás* finanszírozási terheinek csökkentése (az üzleti infrastruktúra kiépítésének támogatása, például ingatlanvásárlás/bérlés, informatikai háttér, internethasználat);
- a *folyamatos működés* és a *technológiai fejlesztés* finanszírozási háttérének megkönnyítése (kamattámogatások, hitelgaranciák);
- a *piaci információk* beszerzésének és értékelésének támogatása (üzleti tanácsadás);
- a *szakképzés* támogatása;
- az *exporttevékenység* elősegítése (nyelvtudás, kiállításokon való részvétel).

V. További információforrások

Internetről beszerezhető információk

A Külügyminisztérium EU tájékoztató szolgálata (leggyakrabban feltett kérdések és válaszok az integrációról)

www.eu2004.hu

A magyarországi Euro Info Központ hálózat központi címe
(információ, tanácsadás, segítségnyújtás a kis- és középvállalkozóknak)

www.euroinfocentre.hu

Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
(EU-kézikönyv a kisvállalkozók számára, uniós kiadványok listája)

www.gkm.hu/eu/

Igazságügyi Minisztérium

www.im.hu

Keresőprogram az uniós jogszabályok elérésére és megnyitására

www.datanet.hu/im/DatabaseSearch.html

Euro Info Service (az Európai Unió hivatalos kiadványainak és adatbázisainak magyarországi forgalmazója, on-line adatbázisok)

www.euroinfo.hu/online/

Szakmai szövetségektől beszerezhető információk

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara,
EU Iroda, 1016 Budapest, Krisztina krt. 99.
V. emelet, 514. szoba

Telefon: 488-2178, 488-2179

Fax: 488-2180

Postacím: 1253 Budapest, Pf.: 10

E-mail: euinfo@bkik.hu

Ügyfélfogadás (előzetes bejelentkezés alapján): hétfő, kedd, szerda, csütörtök 10–14h.
Kapcsolattartó: Dr. Vízhányó Lászlóné
(EU-referens)

Térségi központokban beszerezhető információk

Budapest

Euro Info Centre

Magyar Befektetési és Kereskedelemfejlesztési Ügynökség (ITD Hungary)

Lamperth Judith

Telefon: 472-8130

Nyíregyháza

Euro Info Centre

PRIMOM Alapítvány Tanácsadási és Információs Hálózat

Haraszti Barát Andrea

Telefon: 42/414-188

Pécs

Euro Info Centre

Baranya megyei Kereskedelmi

és Iparkamara

Kóta György

Telefon: 72/507-162

Salgótarján

Euro Info Centre

Nógrád megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Sztanek Olga

Telefon: 32/520-866

Szeged

Euro Info Centre

Csongrád megyei Kereskedelmi

és Iparkamara

Pitó Enikő

Telefon: 62/486-987

Szekszárd

Euro Info Centre

Tolna megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Schweitzer-Rendas Ágnes

Telefon: 74/411-661

Szolnok

Euro Info Centre

Jász-Nagykun-Szolnok megyei

Kereskedelmi és Iparkamara

Rácz Péter

Telefon: 56/510-610

Az Európai Információs Pontok támogatásával működő EU Tájékoztató Sarkok

Baranya megye

7815 Harkány, Kossuth u. 2.

Mészárosné Kóré Csilla

Telefon: 72/580-165, 72/580-166

E-mail: kitk@freemail.hu, kiti@axelero.hu

Bács-Kiskun megye

6100 Kiskunfélegyháza, Szent János tér 9.

Petőfi Sándor Városi Könyvtár

Kállainé Vereb Mária

Telefon: 76/461-429, 76/461-429

E-mail: psvk@psvk.hu

6320 Solt, Aranykulcs tér 7.

Vécsey Károly Művelődési Ház és Könyvtár

Lencsés Sándorné

Telefon: 78/486-123, 78/486-092

E-mail: vkks@freeweb.hu

6400 Kiskunhalas, Szövetség tér 11.

Városi Könyvtár

Varga-Sabján Gyula

Telefon: 77/421-851, 77/427-781,

77/423-832

E-mail: kkhalas@kjm.k.hu

Békés megye

5540 Szarvas, Szabadság u. 28.

Városi Könyvtár

Tusjak Lászlóné

Telefon: 66/312-745, 66/216-130

E-mail: konyvtar@szarvas.hu

5700 Gyula, Városház u.13.

Mogyoróssy János Városi Könyvtár

Dézi János

Telefon: 66/362-000, 66/466-560

E-mail: janos@mail.mjvk.hu

5800 Mezőkovácsháza, Árpád u. 162.

ÁMK Városi Könyvtár

Alené Gál Margit

Telefon: 30/326-9909, 68/381-576,

68/381-048, 68/381-576

5720 Sarkad, Piac tér 1.

Művelődési Központ és Könyvtár

Gyebnár Györgyné

Telefon: 66/375-380, 66/375-380

E-mail: informaci@sarkadi-konyvtar.hu

5650 Mezőberény, Fő u. 4.

Városi Könyvtár

Pallagi Mária

Telefon: 66/352-830, 66/423-905

E-mail: varfalvier@freemail.hu

5940 Tótkomlós, Erzsébet u. 2.

Városi Könyvtár

Varga Nikoletta

Telefon: 68/462-951, 68/462-976

E-mail: pro.hajnal@freemail.hu

5500 Gyomaendrőd, Kossuth út 50.

Városi Könyvtár

Nagy Piroska

Telefon: 66/282-598

5630 Békés, Széchenyi tér 4.

Városi Könyvtár

Bercziné Vincze Eszter

Telefon: 66/411-171, 66/411-171

E-mail: vincze.e@freemail.hu

5900 Orosháza, Dózsa Gy. u. 7.

Justh Zsigmond Városi Könyvtár

Liborné Putnoki Edit

Telefon: 68/412-012, 68/412-384,

68/412-384

E-mail: lipedit@justhvk.hu

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

3980 Sátoraljaújhely, Rákóczi u. 18.

*Zempléni Regionális Vállalkozásfejlesztési
Alapítvány*

Leskóné Csajkovszki Marianna,

EU-irodavezető

Telefon: 47/523-080, 47/322-919

E-mail: zrva@axelero.hu

3900 Szerencs, Rákóczi vár
Európai Integrációs és Városmarketing Iroda
Turcsányi László irodavezető
Telefon: 47/563-000, 47/361-527
E-mail: europolis.marketing@matavnet.hu,
ecos@matavnet.hu

Csongrád megye
6786 Ruzsa, Alkotmány tér 2.
Nagy Endre
Telefon: 20/421-6576

6600 Szentes, Tóth József u.21.
Wiegand Gyula
Telefon: 62/285-011

Fejér megye
2484 Gárdony, Szabadság út 14.
Városi Könyvtár
Tóth Attiláné
Telefon: 22/570-067, 22/570-068
E-mail: gardteka@vk-gardony.bibl.hu

7000 Sárbogárd, Hősök tere 12.
Bogárd és Vidéke Lapkiadó Vállalat
Hargitai Kiss Virág
Telefon: 25/508-900
E-mail: bogard@freemail.hu

2060 Bicske, Petőfi tér 5.
Teleház
Kecskés Albertné Veress Csilla

Telefon: 22/565-414
E-mail: bicskeitele haz@mail.datanet.hu

Heves megye
3390 Füzesabony, Rákóczi F. u. 52.
Városi Könyvtár
Sipos Attila
Telefon: 36/341-928

3000 Hatvan, Grassalkovich kastély
Grassalkovich Művelődési Központ
Matiszlovicsné Horváth Éva
Telefon: 37/346-125

Nógrád megye
3060 Pásztó, Hunyadi út 12.
Pásztói Kistérség Fejlesztéséért
Közalapítvány
Mészáros Sándor
Telefon: 32/563-225, 32/563-225
E-mail: pkisterseg@profinter.hu

3170 Szécsény, Rákóczi út 84.
*Szécsény Város és Környéke Önkormányza-
tainak Területfejlesztési Társulása*
Faluhelyi László
Telefon: 32/370-849, 32/370-170
E-mail: szecseny@profinter-hu

Pest megye
2750 Nagykörös, Szabadság tér 7.
Dél-Pest megyei Európai Információs Alpont

Tóth Viktor
Telefon: 53/550-040, 53/550-048

2000 Szentendre, Dunakorzó 18.
*Dunakanyari és Pilisi Kistérségi Európai
Információs Alpont*
Vajda János
Telefon: 26/312-437, 30/962-0376
E-mail: euiroda@dunakanyar-pilis.hu

Somogy megye
8623 Balatonföldvár, Köröshegyi u.1.
Bajor Gizi Községi Ház
Telefon: 84/341-992, 84/340-916
E-mail: bajorgizi@axelero.hu

7570 Barcs, Ifjúság u. 18.
Városi Könyvtár
Telefon: 82/565-320
E-mail: konyvtar@vk-barcs.bibl.hu

8693 Lengyeltóti, Rákóczi út 22.
Községi Ház és Könyvtár
Telefon: 82/330-852, 82/330-852
E-mail: totinfo@matavnet.hu

7500 Nagyatád, Széchenyi tér 14.
Városi Könyvtár
Telefon: 82/352-090, 82/453-621

E-mail: konyvtar@varoshaza.nagyatad.hu

Veszprém megye
8401 Ajka, Szabadság tér 12.
Új Atlantisz Térségi Fejlesztési Társulás
Telefon: 88/200-710
E-mail: ujatlantisz@ajkanet.hu

8500 Pápa, Várkastély (Pf.173)
Jókai Mór Városi Könyvtár
Telefon: 89/324-406
E-mail: eu-pont@freemail.hu

9532 Külsővat, Béri Balog Á. u. 1.
Módszertani Otthon
Telefon: 89/546-000
E-mail: euapont@compunet.hu

Zala megye
8900 Zalaegerszeg, Apáczai tér 5.
Apáczai Csere János ÁMK
Paulikné Horváth Ágnes
Telefon: 92/511-210

8790 Zalaszentgrót, Kinizsi tér 5.
Celodin Zalai Alapítvány
Guittprechné Molnár Erzsébet
Telefon: 83/360-057
E-mail: celoding@axelero.hu

**A „Kis- és középvállalkozások”
témakörben eddig megjelent
Európai Füzetek:**

Schifner Marianna
Vállalkozásfejlesztés az
Európai Unióban

Napjainkban – az egyéni vállalkozókat is beleszámítva – hozzávetőleg 850 ezer kisvállalat működik Magyarországon. Számottevő részük tudni szeretné: mi is az európai intézményrendszer lényege? A válasz megnyugtató: a közös szabályok alapján működő egységes piac. Európa mostanában jut el oda, hogy megszüntesse a sokféle nemzeti szabványt. Gondoljunk csak bele például, hogy egy középkorú magyar vállalkozó a nálunk még érvényben lévő területmértékek közül hányfélét kénytelen ismerni: a különféle holdakat, ezek mellett persze a hektárt, de a négyzetméteren túl még a négyszögölt is. Ez persze csak egy, de talán kellőképpen szemléletes példa. A lényeg az, hogy az Európai Unió le kíván bontani mindenféle olyan akadályt, amely gátolja a gyártás, a forgalmazás egységesítését. A számvitel könnyítését szolgálja például, hogy 2002 februárjától az euró az egységes fizetőeszköz a Közösségen belül. Ez a kisvállalatok számára a lehető legelőnyösebb, hiszen megszűnik az árfolyam ingadozásából adódó kockázat, bővílhet és egyszerűsödhet a külkereskedelem, kényelmesebbé válik az idegenforgalom. A további kedvező fejleményekről szól ez a kiadvány.

Lajtai György
közgazda